

СОВЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
«ЛЕНИНОГОРСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН»
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
«ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

17.10.2023

г.Лениногорск

КАРАР

№ 60

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау түрүнда

«Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен тотрыклы үстерүне тәэмин итү, инженер, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 статьясына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясына, Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, 16.08.2023дән 16.09.2023гә кадәр булган ачык тыңлаулар нәтижәләре түрүндагы нәтижәне исәпкә алып, Лениногорск муниципаль районы Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге каарны Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://leninogorsk.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru/>) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге каар рәсми басылып чыккан вакыттан үз көченә керә.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе рәисенә йөкләргә.

Лениногорск муниципаль
районы башлыгы,
Совет рәисе

Р.Г. Хәсәенов

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «УРМЫШЛЫ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕЦ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Том 1

КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ

ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составында текст өлеши:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеши:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

ЭЧТЭЛЕК

КЕРЕШ	6
I өлеш. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҮЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН КУЛЛАНУ ТЭРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҮЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН ҮЗГЭРЕШЛЭР КЕРТУ ТЭРТИБЕ	7
I БҮЛЕК. Гомуми нигезлэмэлэр	7
1 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэре, аларны керту, билгелэү үэм аларны составы	7
2 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш турында мэгълүматныц ачыклыгы үэм һэркем файдалана алырлык булуы.....	7
3 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэре үз көченэ керэ	8
4 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэрен бозган очен жаваплылык.....	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органинары жирдэн файдалануны үэм төзелешне җайга салу турында нигезлэмэлэр	9
5 статья. Жирле үзидарэ органинары вэкалэтлэр.....	9
6 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэре проектын әзерлэү комиссиясе	9
7 статья. Элек барлыкка килгэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр	10
8 статья. Территориаль зоналар.....	10
9 статья. Шэхэр төзелеше регламентлары үэм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик үэм юридик затлар тарафынан жир кишэрлеклэренин үэм капиталы төзелеш объектларынан рөхсэл ителгэн файдалану төрлэрен үзгэрту турында нигезлэмэлэр	13
10 статья. Жир кишэрлеклэренин үэм капиталы төзелеш объектларынан рөхсэл ителгэн файдалану төрлэрен үзгэрту тэргибэ.....	13
11 статья. Жир кишэрлеклэренин яисэ капиталы төзелеш объектын файдалануныц шартлыча рөхсэл ителгэн төрөн рөхсэл бирү тэргибэ.....	13
12 статья. Капиталы төзелеш объектларын рөхсэл ителгэн төзелешнэц чикле параметрларынан читкэ тайпылууга, реконструкциялэүгэ рөхсэл бирү тэргибэ.....	14
IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерлэү турында нигезлэмэлэр	17
13 статья. Документларга гомуми талэплэр террорияне планлаштыру буенча	17
14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрлэрэ.....	18
V БҮЛЕК. Жирдэн файдалану үэм төзелеш мэсьэлэлэре буенча ижтимагый фикер альшуулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру турында нигезлэмэлэр	20
15 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш мэсьэлэлэре буенча ижтимагый фикер альшуулар яисэ гавами тыцлаулар оештыру үэм уздыру буенча гомуми нигезлэмэлэр	20
16 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэре проекты, жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлэл керту проектлары буенча ижтимагый фикер альшуулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру үзенчэлеклэр.....	20
17 статья. Жир кишэрлеклэренин яисэ капиталы төзелеш объектын файдалануныц шартлы рөхсэл ителгэн төрөн рөхсэл бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшуулар яисэ гавами тыцлаулар.....	20
18 статья. Капиталы төзелеш объектларын рөхсэл ителгэн төзүнэц, реконструкциялэүнэц ин чик параметрларынан читлэшүгэ рөхсэл бирү мэсьэлэс буенча ижтимагый фикер альшуулар яисэ гавами тыцлаулар.....	21
VI БҮЛЕК. Жирдэн файдалану үэм төзелеш алып бару кагыйдэлэрен үзгэршлэл керту турында нигезлэмэлэр	23
19 статья. Жирдэн файдалану үэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлэл керту тэргибэ	23
VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалануныц үэм төзелешнен башка мэсьэлэлэрен җайга салу турында нигезлэмэлэр	27
20 статья. Территориаль зоналар чиклэрे турында мэгълүматны күчмэсэз молкэтнэц бердэм дэүлэт реестрына керту	27
II кисэк. ШЭХЭР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ	32
VIII БҮЛЕК. Шэхэр төзелеше зonasы карталары	32

21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар	32
22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар	34
23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	34
III бүлек ШӘНЭР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	36
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары	36
24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы.....	36
25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары.....	38
25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның төрле төрләре	38
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	39
25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты .42	42
25.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И).....47	47
25.5. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2).....48	48
25.6. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)	49
25.7. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	50
25.8. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОБ).51	51
26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр 53	53
27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	53
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	54
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	56
29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү 56	56
29.1. Гомуми нигезләмәләр	56
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	57
29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары.....58	58
29.4. Электр чeltәре хужалыгы объектларының сак зоналары.....60	60
29.5. Линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары.....61	61
29.6. Газ бүлү чeltärlәренең сак зоналары.....63	63
29.7. Чыганакларны төзекләндерү объектларының сак зоналары.....64	64
29.8. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар	64
29.9. Файдалы казылмалар ятмалары, жир асты байлыклары участоклары, тау токымнары	65
29.10. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларының санитар-яклау зоналары	66
29.11. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары	67
30 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	68
31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү.....68	68
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянен мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык очен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	70
	71
	72

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Урмышлы авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) - «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» 279 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр әзерләгәндә шулай ук Лениногорск муниципаль районаны һәм Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Урмышлы авыл жирлеге норматив хокукий актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгели торган башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләрне куллану һәм кануннар нигезендә үзгәрешләр керту тәртибен билгели, Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Урмышлы авыл жирлеге территорииясен муниципаль берәмлек территорииясен тотрыкли үстерү, эйләнә-тирә мохитне саклау өчен шартлар тудыру, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән, рациональ файдалану шартларын тудыра.

І өлеш. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны кертү, билгеләү һәм аларның составы

Лениногорск муниципаль районы жирле үзидарә органының жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре норматив хокукий акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу системасын кертәләр.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнде:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, әйләнә-тире мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
- 4) инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

1. 3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- техник регламентлар белән (алар үз көченә кергәнчә - билгеләнгән тәртиптә норматив техник документлар белән - “Техник җайга салу турында” 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары;
- шәһәр төзелешен проектлау нормативлары;

- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Урмышлы авыл жирлекенең һәм Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукий актлары белән.

4. Әлеге Кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

График өлеш:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар
- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар

Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.

5. Әлеге Кагыйдәләр «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген җайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Элеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең вазыйфаи затлары, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык булып тора.

2. Лениногорск муниципаль районның жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәләр:

- әлеге Кагыйдәләрне жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек сайтында» урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (халыкка житкерү);
- Территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълумат системасында Кагыйдәләр урнаштыру;
- әлеге Кагыйдәләр белән муниципаль берәмлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төzelешне җайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнара һәм оешмаларда тулы комплектта танышу өчен мөмкинлекләр тудыру;
- физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчermәләрен һәм жирдән файдалану һәм төzelеш шартларын характеристлаучы аларның фрагментларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата бирү. Элеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гарызnamә буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре үз көченә керә

Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлештә эшли.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык

Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациисе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төzelешне жайга салу турында нигезләмәләр

5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төzelеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федеरаль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы, «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Лениногорск муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Лениногорск муниципаль районы (алга таба - район Советы) жирле үзидарәсенең жирдән файдалану һәм төzelеш өлкәсендәгә вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы нигезендә башка шәһәр төzelеше документларын раслау;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарының вәкиллекле органнарын алыш баруга кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районаны» муниципаль берәмлеге уставы тарафыннан район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. Лениногорск муниципаль районының (алга таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жирдән файдалану һәм жирлектә төzelеш өлкәсендә жирле үзидарәнең башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- Районны территориаль планлаштыру документлары проектларын, Районның башка шәһәр төzelеше документларын эшләү һәм раслау өчен аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итү;

- Район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төzelеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системаларын алыш баруны гамәлгә ашыру;

- жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төzelеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү;

- рөхсәт бирү рөхсәт ителгән төzelешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, капиталъ төzelеш объектларын реконструкцияләүгә.

- районның жирле энәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, Лениногорск муниципаль районы Уставы тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, район Советы, район башлыгы яисә районның башка жирле үзидарә органнары компетенцияләренә караган каарлар белән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

6 статья. Жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төzelеш алыш бару кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - комиссия) жирдән файдалану һәм төzelеш алыш бару кагыйдәләре проектын әзерләү максатларында төzelә торган дайми эшләүче коллегиаль орган, жирдән файдалану һәм төzelеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуңе күздә totkan проект. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы нигезендә аларны үткәргәндә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручи булырга мөмкин.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Комиссия турындагы нигезләмә, шәһәр төzelеше законнары, башка норматив хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия составы Лениногорск муниципаль районаны Башкарма комитеты каары белән раслана.

4. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру;

- физик һәм юридик затларның, шулай ук Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту мәсьәләләренә бәйле жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен карау;

- жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төzelеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү карау;

- рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпилуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтләр бирү карау;

- гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмәләр әзерләү.

5. Комиссия каарлары беркетмәгә имза салынган вакыттан үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдимнәр булып тора.

6. Комиссия эше турында мәгълүмат барлық кызыксынуучы затлар өчен ачык булып тора.

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга қагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләргә раслаганчы кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капиталъ төзелеш объекты әлеге Кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

- аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми; тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән;

- аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән ин чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капиталъ төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм ин чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срокы билгеләнмичә файдаланылырга мөмкин, мона мондый жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисә сәламәтлеке өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклар керми.

4. Капиталь төзелеш объектларын, рөхсәт ителгән файдалану төрләрен, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь зурлыкларны һәм шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган чик параметрларны реконструкцияләу мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларны рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең ин чик параметрларына туры килмәү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту аларны жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләреннән яисә капиталъ төзелеш объектларыннан, рөхсәт ителгән файдалану төрләреннән һәм ин чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәрдән һәм ин чик параметрларыннан файдалану кеше тормышы яисә сәламәтлеке, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары очен куркыныч янаган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин.

8 статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләгендә территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зonasы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- жирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындагы 6 өлешенде билгеләнгән очрактан тыш), муниципаль округның генераль планы, шәһәр округының генераль планы, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналары һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрлары;

- Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналарны;

- территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;

- төрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау;

- федераль әһәмияттәге тарихи жирлекнән яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекнән тарихи-мәдәни терәк планының тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

- магистральләр, урамнар, машиналар линияләренә, аларны капма-каршы юнәлешләрнен транспорт агымнары аерып тора;

- кызыл сыйыкларга;

- жир кишәрлекләре чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә, шул исәптән федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәгे территорияләре чикләрендә;

- табигать объектларының табигый чикләре;

Башка чикләргә.

3. Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекнен бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекнән тыш.

5. Элеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бәтен нәрсә кебек үк.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәгә һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә ярапаштыру мөмкинлекләре;

- муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- жир кишәрлекләренең инч (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инч чик параметрлары;

- капитал төзелеш объектларының архитектур-шәһәр төзелешенә карата таләпләр;

- Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зonasы чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халық өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациисе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм жайлланмалар эчтәлеге, параметрлары турында карап кабул иткән территория чикләрендә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән мәшгуль;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалау-савыктыру урыннары жирләренә һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми

- урман фонды жирләре;

- өске сулар белән капланган жирләр;

- запас жирләр;

- махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);

- авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациисе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнен вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территориясе турынdagы нигезләмә белән, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты турынdagы белешмәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәгә ысуллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокукка ия булучы, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турынdagы гариза, хокукны билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлеген билгеле бер территория зонасына (Кагыйдәләрдән өзәмтәгә) кертү турында муниципаль районның башкарма комитеты биргән белешмә белән кадастр исәбе органына мөрәҗәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона турынdagы белешмәләр күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокукка ия кеше, мәгълүмат әлемтәсе тәртибендә жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты характеристикасын үзгәртү турында белешмәләр жибәрү өчен, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза белән муниципаль районның жирле үзидарә органнарына мөрәҗәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрненең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекләреннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жиirlәrdә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турынdagы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре әлеге территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителергә мөмкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул ителгән көннән алыш аңа карата аны комплекслы үстерү турында каар кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү рөхсәт ителми.

11 статья. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын куллануның шартлыча рөхсәт бирелүгә қызыксынучы физик яисә юридик зат (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт) Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт бирү турынdagы гаризаны жибәрә.

2. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә уздырыла торган гавами тыңлауларда яисә жәмәгать фикер альшуларында Лениногорск муниципаль районында жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объекты урнашкан территория зонасы чикләрендә яшәүче гражданнар катнашында гавами тыңлауларда яисә жәмәгать тыңлауларында каралырга тиеш.

3. Эгәр жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, гавами тыңлаулар яисә жәмәгать фикер альшулары жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына күйгән хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеке белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренең хокукка ия булучыларга рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата әлеге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларының хокук ияләрене һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә. Курсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көннән дә соңга калмычча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр муниципаль берәмlek уставы һәм (яисә) муниципаль берәмlek вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Комиссия файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча гавами тыңлаулар яки ижтимагый фикер альшулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә мондый рөхсәтне куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр өзөрли һәм кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алыш өч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» чөлтәрендә муниципаль район һәм (яисә) жирлек сайтында урнаштырылырга тиеш.

8. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

9. Жир кишәрлекенең яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентына Жәмәгать фикер альшулары уздырганнан соң яисә шартлы рәвештә рөхсәт бирелүнең рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча жәмәгать тыңлаулары уздырганнан соң Кагыйдәгә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы каар ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында каар суд тәртибенде ризасызылык белдерергә хокуклы.

12 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе

1. Исеме шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең минималь куләмнәренең йэ төзелеш алыш бару өчен үңайсыз булган инженерлык-геологик яисә башка характеристикаларын конфигурацияләүдән кечерәк булган жир кишәрлекләре ияләре рөхсәт

ителгэн төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтләр алырга хокуклы.

1.1. Әгәр мондый тайпылыш рөхсәт ителгэн төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылу, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү өчен рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, әгәр мондый тайпылыш конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын бер яисә берничә чик параметрга бер мәртәбә үзгәрту, реконструкцияләү максатларында ун проценттан артмаска тиеш.

2. Рөхсәт ителгэн төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә. Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биеклеге һәм федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территориияләре чикләрендә капиталъ төзелеш объектларының архитектура каарларына таләпләр өлешендә рөхсәт ителгэн төзелешнең чикле параметрларыннан баш тарту рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгэн төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

Рөхсәт ителгэн төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындағы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рөхсәт ителгэн төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында каар проекти мондый рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алыш унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алыш үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, кааралырга тиеш.

Рөхсәт ителгэн төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындағы каар проекти буенча ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

5. Рөхсәт ителгэн төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турында каар проекти буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алыш унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгэн каарларың сәбәпләрен күрсәтеп, аларны муниципаль район башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

6. Башкарма комитет житәкчесе әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән соң жиде көн эчендә рөхсәт ителгэн төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгэн каарларың сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында каар кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимијите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтсез төзелгән корылма ачыкланган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән күрсәтелгән дәүләт хакимијите органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына рөхсәт бирү рөхсәт ителми, мондый корылма урнашкан жир кишәрлекенә карата капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, аны жимерүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында хәбәр ителми, монца жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимијите башкарма органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле

үзидарә органына күрсәтелгән таләпләр керми, һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән әлеге гаризаны канәгатъләндерүдән баш тарту турында законлы карап үз-үзен канәгатъләндерүдән баш тарту турында үз көченә көргән булса да.

7. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тартуға рөхсәт бирү турындағы карапта суд тәртибендә ризасызылық белдерергә хокуклы.

8. Эгәр мондый тайпылыш аэродром янындағы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү туринда нигезләмәләр

13 статья. Документларга гомуми таләпләр   территорияне планлаштыру буенча

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тәэммин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру документларын әзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуранны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр сводлары таләпләре нигезендә; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, территориияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

2. Капиталь төзелеш объектын урнаштыру максатларында территориияне планлаштыру документларын әзерләү тубәндәгө очракларда мәжбүри:

- федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

- қызыл линияләр урнаштыру, үзгәртү яисә гамәлдән чыгару кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төзү территориияне ызанлау проекты нигезендә генә башкарылган очракта, жир кишәрлекләре төзөргә кирәк;

- капиталь төзелеш объектын урнаштыру уртак чиге булган ике һәм андан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территориияләрендә планлаштырыла (мондый капиталь төзелеш объектын дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш, һәм мондый капиталь төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми);

- линияле объектны төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территориияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгэн башка очраклар билгеләнергә мөмкин;

- линия объекты булмаган капиталь төзелеш объектын максус сакланылучы табигать территорииясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тәэммин итү өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырыла;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

«Күпфатирлы йортларны һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларын өлешле төзүдә катнашу һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр керту туринда» 2004 елның 30 декабрендәгэ 214-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль районнары территориияне планлаштыру схемалары, жирлекләрнен, муниципаль округларның, шәһәр округларының

генераль планнары белән билгеләнгән функциональ зоналарның, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата бирелә торган территорияне планлаштыру проектына карата гамәлгә ашырыла.

4. Гомуми таләпләр, территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре жирлек территориясенә карата Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45, 46 статьялары, «Татарстан Республикасында шәһәр төzelеше эшчәnlеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар нигезләмәләрен исәпкә алыш билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре

1. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталъ төzelеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләре, жирлекнәң, муниципаль округның, шәһәр округының генераль планы, функциональ зонаның комплекслы һәм тотрыклы үсеше буенча эшчәnlек башкару күздә тотыла торган территориянең жирләрдән файдалану һәм (яисә) төzelеш алыш бару кагыйдәләренең билгеле бер чикләре чикләрендә урнашкан территориягә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

- төzelә торган һәм үзgәrtelә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;
- чикләрендә урнашкан жир кишәrlegен төzүгә, үзgәrtүгә һәм (яисә) үзgәrtүгә бәйле рәвештә яңа капиталъ төzelеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төzelеш территорияләре өчен кызыл линияләр билгеләү, үзgәrtү, гамәлдән чыгару, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү буенча эшчәnlек алыш бару күздә тотылмаган төzelеш территорияләре өчен кызыл линияләр билгеләү, үзgәrtү, гамәлдән чыгару, мондый билгеләү, үзgәrtү гомуми файдалану территориясе чикләрен үзgәrtүгә бәйле очракта, бары тик үзgәrtүгә генә кайтып кала.

5. Территорияне ызанлау проекты расланырга тиешле төp өлештән һәм әлеге проектны нигезләү материалларыннан тора.

6. Территорияне ызанлау проектларын әзерләү, территорияне планлаштыру документларын әзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителгән очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын әзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проектын әзерләү өчен алынган инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү көненнән алыш биш ел дәвамында файдалану рөхсәт ителә.

7. Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә төzelә торган һәм (яисә) үзgәrtelә торган жир кишәrlekләренең чикләре урынын билгеләү эшчәnlекнәң конкрет төрләре өчен шәһәр төzelеше регламентлары һәм жир кишәrlekләren бүлеп бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзgәrtelә торган жир кишәrlekләren башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне ызанлау проектын эшләү чикләренә карата гамәлгә ашырылган очракта, чикләрендә әлеге схемада каралган жир кишәрлекләре яисә жир кишәрлекләре урнаштыру схемасының расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре төзү күздә тотыла.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата әзерләнгән территорияне ызанлау проектиnda Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкаръләрен) саклау турындагы законнарда аларның сакланышын тәэмин итү планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территорияне ызанлау проектин әзерләгәндә, аерым документ рәвешендә җәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми, моңа территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле территорияне ызанлау проектин әзерләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару очрагы керми.

11. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төzelеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

В БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга тубәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турыйнагы каарлар;

- рөхсәт ителгән төзелешнәң ин чик параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турыйнагы каарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе жирлек халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән таныштыруны, жирлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын, кабул ителгән каарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертеп, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыруның тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Лениногорск муниципаль районында гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турыйнагы нигезләмә, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнгән.

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Муниципаль берәмлек башлыгы каары нигезендә Кагыйдәләр проектын әзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән бер айдан да артык булмый.

3. Конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турыйнда каар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар территориаль зона чикләрендә үткәрелә, аның өчен мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория чикләрендә комплекслы үсеш узарга тиешле территория чикләрендә башкарыла.

17 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турыйнда каар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишерлегенән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карап проекты ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Эгәр жир кишерлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән тере эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мәмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган жир кишерлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия тубәндәге затларга файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәре:

- әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишерлеге белән гомуми чикләре булган жир кишерлекләренә хокукка ия булучыларга;

- жир кишерлеге белән гомуми чикләре булган жир кишерлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокукка ия булучыларына әлеге рөхсәт соратып алына торган объектлар;

- капитал төзелеш объектының бер өлеше булган, әлеге рөхсәт соратып алына торган биналарның хокук ияләренә.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңга калмычка жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

7. Жир кишерлегенән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән тере шәһәр төзелеше регламентына жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә, ижтимагый фикер алышулар уздырылганнан яисә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырылганнан соң, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карап ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

18 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен ىң чик параметрларыннан читләшүгә рөхсәт бирү мәсьәләссе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында гариза көннән алыш унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр

19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 һәм 32 статьяларында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне жирле администрация башлыгы тарафыннан карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) жирлекнең генераль планына, муниципаль округның генераль планына, шәһәр округының генераль планына, мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең туры килмәве;

1.1) жирлекнең, муниципаль округының, шәһәр округының, авылара территориянең жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә кертелгән күчемсез мәлкәт объектларыннан файдалануның чикләүләрен бозуны бетерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәжбүри булган кертем;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү;

3) территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры килмәве, ул күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында курсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвиrlамасына карый;

4) федераль, региональ һәм жирле эһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мәлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренең шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләрнең туры килмәве;

5) территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль эһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ эһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстөрү турында карап кабул итү;

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганды һәлак булғаннарын ачыклау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль эһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда;

2) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре региональ эһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

3) Лениногорск муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре жирле эһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда;

4) жирлекнең, муниципаль округ территориясенең, шәһәр округы территориясенең, авылара территорияләрнең тиешле территориясенең жирдән файдалануны һәм төзелешне

жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4.1) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнары күмү урыннары табылган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләрен куллану нәтиҗәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төzelеш объектлары нәтиҗәле файдаланылмаса, аларның хокукка ия булучыларына зыян салынса, жир кишәрлекләренең һәм капитал төzelеш объектларының хакы кими, гражданнарың һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

6) Россия Федерациясе тарафыннан төzelгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат;

7) Татарстан Республикасы тарафыннан билгеләнгән һәм кабул ителгән Татарстан Республикасы, Лениногорск муниципаль районы башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төzelгән Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең ин югары башкарма органы, муниципаль районның башкарма комитеты, территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзегән зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төzelеш алып бару кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 31 статьясындагы З өлеше нигезендә федераль эhәмияттәге объектларны, региональ эhәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле эhәмияттәге объектларын территориаль планлаштыру документларында каралган жирлек, муниципаль округ, шәһәр округы территорияләрендә (линия объектларыннан тыш) муниципаль район жирле эhәмияттәге объектларын урнаштыру мөмкинлеге тәэмmin ителмәгән очракта, вәкаләтле башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы жирлек башлыгына, муниципаль округ башлыгына, шәһәр округы башлыгына курсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэмmin итү максатларында жирләрдән файдалану һәм төzelеш алып бару кагыйдәләренә үзgәрешләр керту турындагы таләпне жибәрә.

3.2. Әлеге статьяның З өлешендә каралган очракта, жирлек башлыгы, муниципаль округ башлыгы, шәһәр округы башлыгы әлеге статьяның 3.1 өлешендә курсәтелгән таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләренә үзgәрешләр кертуңе тәэмmin итә.

3.3. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очракларда жирләрдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләренә үзgәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төzelеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре бер тапкыр үзgәртелгән очракта, капитал төzelеш объектларының һәм (яисә) капитал төzelеш объектларының элек билгеләнгән ин чик параметрлары үзgәртелмәгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төzelеше регламентында билгеләнгән капитал төzelеш объектларының бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзgәртелгән очракта, ижтимагый фикер альшуулар яисә гавами тыңлаулар уздыру, жирдән файдалану кагыйдәләренә үзgәрешләр керту турындагы проектны кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлеге комиссиянең 4 өлешендә каралган бәяләмәне әзерләү таләп итлеми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләренә үзgәрешләр кертелгән очракта, мондый үзgәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслаган көннән алып түксан көннән дә сонга калмыйча кертелергә тиеш.

3.5. Муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнары күмү урыннарын ачыклауга бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләренә үзgәрешләр керту мондый урыннар ачыкланган көннән алып алты ай

дәвамында гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдим кергән көннән алып егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәре булган бәяләмә әзерли һәм бу бәяләмәне башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

4.1. Элеге кагыйдәләрне аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чиләүгә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проект Комиссия тарафыннан каралмый.

5. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алып, башкарма комитет житәкчесе егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында яки элеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимнәре кире кагу хакында карап кабул итә һәм, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, элеге каарарның күчермәсен мөрәҗәттән итүчеләргә жибәрә.

5.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту жирле үзидарәнен вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган очракта, жирле үзидарәнен вәкиллекле органына жибәрелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проект күрсәтелгән орган утырышында якындагы утырышта уздырылган көннән дә соңга калмыйча карап калырга тиеш.

6. Башкарма комитет житәкчесе, элеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән башкарма хакимиятне Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль органы алынгандан соң, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карап кабул итәргә тиеш. Элеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәгә башкарма комитет житәкчесе судка шикаять бирергә мөмкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez корылма барлыгы ачыкланган көннән алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан территориаль зонага карата шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану тәрен, мондый корылмаларның рөхсәт ителгән файдалану тәренә һәм параметрларына туры килә торган рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларын, элеге корылманы карау нәтижәләреннән тыш, жирле үзидарә органына үзүзен канәгатьләндерү турында законлы карап биргән очракта, элеге корылманы карау очракларыннан тыш, таләпләргә туры китерү рөхсәт ителми.

8. Элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында карап калырга очракларда дәүләт хакимиите башкарма органы яисә жирле үзидарә органы территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны урнаштыруга, федераль эһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ эһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чиләрен раслауга вәкаләтле орган башкарма комитет житәкчесенә территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, федераль эһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ эһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиләрен аерып алу һәм аларның чиләрен төзү кагыйдәләрендә чагылдыру, мондый зоналар, территорияләр чиләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чиләнүен билгеләү таләбен жибәрә.

9. Элеге статьяның 8 өлешендә карап калырга очракта, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар барлыгын билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында йә мәдәни мирас объекты территориясе чиләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5

пунктларында каралган нигезлэрне ачыкланган көннөн алып, башкарма комитет житекчесе, шул таләп нигезендә аларны төгөлләштерү юлы белән, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуңе тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгөлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп итлеми.

10. Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектларыннан, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен сайлап алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү максатларында әлеге статьяның 9 өлеше нигезендә жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен төгөлләштерү чоры әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кергән көннөн алыш алты айдан артмаска, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен әлеге статьяның 2 өлешендәгә 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәләр ачыкланган көннөн алыш алты айдан артмаска тиеш.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр кертү кагыйдәләре күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләре белән билгеләнә.

2. Элеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар билгеләнә, шул исәптән күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдәге хatalарны исәпкә алыш.

Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәге хatalар исәпкә алышынмый.

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «УРМЫШЛЫ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

2 нче Том

ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ
ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2023 ел

ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

ЭЧТӘЛЕК

I КЕРЕШ	6
I өлеш. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ	7
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	7
1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы	7
2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы	7
3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз көченә керә	8
4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган очен жаваплылык	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр	9
5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре	9
6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе	9
7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	10
8 статья. Территориаль зоналар	10
9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр	13
10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе	13
11 статья. Жир кишәрлекләген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе	13
12 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе	14
IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр	17
13 статья. Документларга гомуми таләпләр – территорияне планлаштыру буенча	17
14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре	18
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	20
15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	20
16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре	20
17 статья. Жир кишәрлекләген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каарар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	20
18 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан читләшүгә рөхсәт бирү мәсьәләсө буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	21
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр	23
19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе	23
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында нигезләмәләр	27
20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту	27
II кисәк. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ	32
VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше зonasы карталары	32
21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар	32
22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар	34

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	34
III бүлек ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	36
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары	36
24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы.....	36
25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары.....	38
25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның төрле төрләре	38
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	39
25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты .42	
25.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (И).....47	
25.5. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ2).....	48
25.6. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)	49
25.7. Зиратлар урнаштыру зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	50
25.8. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (ОБ)..51	
26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр 53	
27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	53
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	54
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чиләү	56
29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чиләү	56
29.1. Гомуми нигезләмәләр	56
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	57
29.3. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе яклау полосалары.....	58
29.4. Электр чeltәre хужалығы объектларының сак зоналары.....	60
29.5. линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары.....	61
29.6. Газ бүлү чeltәrlәренең сак зоналары.....	63
29.7. Чыганакларны төзекләндөр объектларының сак зоналары.....	64
29.8. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар	64
29.9. Файдалы казымалар ятмалары, жир асты байлыклары участоклары, тау токымнары	65
29.10. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	66
29.11. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары	67
30 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чиләү	68
31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чиләү.....	68
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык очен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	70
	71
	72

II кисәк. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ

VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше зонасы карталары

21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның кодлы билгеләнешләре - территориаль зона тәре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры сурәтләнгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 8 статьясындагы 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

2. Территория зоналарының һәр тәре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрдәге билгеләнгән барлык территориаль зоналарга карата эш итә.

Территориаль зоналар тәрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территория зонасы төренең индексы	Территория зонасы төренең аталышы
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
исеме,	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
CX2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)
P2	Рекреация билгеләнешендәге зона (P2)
CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)
ОБ	Оборона һәм куркынычсызылыш объектлары зонасы (ОБ)

Территория зонасы төрен яисә әлеге Кагыйдәләр кысаларында индексны билгеләү өчен куллану бертәрле булып тора.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк жәяләр өчендә төзелгән территориаль зона тәре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз өченә алган территория зонасы тәре исеменнән тора.

Территория зонасы индексы территориаль зона төренең индексына туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Атамасы территория зоналары	Урнашу урыны зоналар
«1 (1).	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Урмышлы ав.
1 - 2	ОД	1-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Урмышлы ав.
1, 3	CX2	1-3 номерлы авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Урмышлы ав.
1 – 4	P2	Рекреацион билгеләнеш зонасы (P2) №1-4	Урмышлы ав.
1 - 5	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №1-5	Урмышлы ав.
1 – 6	ОБ	1-6 номерлы оборона һәм куркынычсызылыш объектлары зонасы	Урмышлы ав.
«2(1).	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Болгар йорт
3(1).	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №3-1	Бохар
«4(1).	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №4-1	Яңа Варваринка
«5(1)	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №5-1	Яңа Елховой авылы

5-2	ОД	5-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона	Яңа Елховой авылы
5-3	СХ2	5-3 номерлы авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Яңа Елховой авылы
6-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №6-1	Иске Варваринка авылы
«7(1).	исеме,	7-1 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Урмышлы авыл жирлеге
7-2	СН1	Зиратлар урнаштыру зонасы (СН1) №7-2	Урмышлы авыл жирлеге

Территория зонасын билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә номерын куллану бертөрле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яисә аннан да күбрәк контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территориаль зона номеры булган территориаль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекс булган территориаль зоналарның чикләре контурлары, әмма территориаль зоналарның төрле номерлары бер төрдәге төрле территориаль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук түбәндәгеләр күрсәтелде:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;
- барлық жир кишәрлекенә карата билгеләнгән территория зонасы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлекеннән яисә аның елешеннән) фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Функциональ зона	Атамасы
ЛО	Сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ДПИ	Файдалы казымалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдалану территорияләре

11.2.

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Функциональ зона	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир есте сулары белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы абыл хужалыгы жирләре

3) жирләрдән фактта яисә планлаштырыла торган файдалану территорияләре:

Функциональ зона	Атамасы
СН1-Ф	жирләрдән факттагы файдалану территориясе СН1 зонасы регламенты нигезендә

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, әлеге жирләр һәм территорияләр чикләре турында белешмәләр әзерләнми һәм күчемсез мөлкәтнәң бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Урмышли авыл жырлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациисе законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануга ёстэмә чикләүләр кертәләр.

2. Әлеге Томның 29.1 статьясындагы 29.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә әлеге зоналарның маxус шартлары булган кагыйдәләре кысаларында территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнүгә планлаштырыла торган, ориентлаштырылган.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның маxус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Әлеге зоналарның якынча чикләре жирлекнең генераль планны нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның маxус шартлары булган шәһәр төзелешен зоналаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характерда була. Территориянең маxус шартлары планлаштырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокукуы бирүчеләр мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булын суд тәртибендә дәгъваларга хокуклы.

2. Жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары, аларның характеристикалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә билгеләнгән яисә планлаштырыла торган территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган чикләрендә урнашкан.

3. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, маxус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырылырга мөмкин.

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшүмтә итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвиrlамасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алыш бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең характеристлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасын әзерләргә

хокуклы. Элеге Кагыйдэлэр проектын эшлэү кысаларында территориаль зоналар чиклэре урынының текст тасвиirlамасы өзөрлөнмэгэн һәм территориаль зоналар чиклэре турындагы белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территория зоналары чиклэре турындагы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус сакланылуучы табигать территорияләре, территорияләр, махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның урнашу урынын график тасвиirlау формасын, торак пунктлар, территориаль зоналар чикләренең текст тасвиirlамасы рәвешен, торак пунктлар, территориаль зоналар, аеруча саклана торган табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның координаталарын билгеләү төгәллеге таләпләрен, территориядән файдалануның махсус шартлары булган электрон документ форматын, территориядән файдалануның торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус саклана торган табигый территорииләр, территориияләрдән, территориияләрдән файдалану шартлары булган зоналар чиклэре турында белешмәләр форматын, территориядән файдалануның махсус сакланучы зоналар, территориияләрдән файдалану шартлары булган электрон документ форматын билгеләү турында» нигезендә элеге Кагыйдәдәге PDF форматындагы электрон документ формасын;

2) территориаль зоналар чиклэре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту өчен кирәклө XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

III бүлек ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары

24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы

1. Шәһәр төзелеше регламенты белән жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яратышыру мөмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территория зоналары төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштырыла картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарләр һәм ансамбльләр территориияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган ядкарләр яисә ансамбльләр территориияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территориияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары белән мәшгуль булган объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территориияләре чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре өчен авыл хужалыгы жирләре, жир өсте сулары, запас жирләре, махсус сакланылучы табигать территориияләре жирләре (дәвалу-савыктыру жирлекләре һәм курортлар жирләреннән тыш) өчен билгеләнми.

7. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территорииаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүненең ин чик параметрлары;

2.1) капиталь төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелеше йөзенә таләпләр;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территорииянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территорииаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре, шәһәр төзелеше регламенты кулланыла

торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта.

8. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми.

10. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мәстәкыйль рәвештә сайланы.

12. Жир кишәрлекләреннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

14. Сызыклы объектларны (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән файдалану төренә исемлегендә курсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

15. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 2020 елның 10 октябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендә билгеләнә. Курсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән файдалану төрләре атамалары, аларның кодлары (санлы билгеләре) һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау бар. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төренен текстлы исеме һәм аның коды (санлы билгеләнеше) бертөрле булып тора.

16. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) катларның чикле саны һәм биналарның, корылмаларның чикле биеклеге;

3) жир кишәрлекләренең төзелеш алыш баруның максималь проценты, ул жир кишәрлекләренең бөтен мәйданына төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданы нисбәтә буларак билгеләнә;

4) биналарны, төзелешләрне, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, якында биналар, корылмалар төзу тыела.

17. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары, кагыйдәләр, техник регламентлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары,

санитария кагыйдэлэре тарафыннан иң чик параметрларга карата талэпчэн талэплэр карагдан очракларда кулланыла.

18. Жир кишерлекенең минималь күләменә (мэйданына) чикләүлөр бер хокукка ия булган файдалануның бер төре булган чиктэш жир кишерлеклэрсөн кагылмый.

19. Бинаның беренче катларында барлык өске катлар да бар, шул исәптән мансард катлары да, шулай ук цоколь катның өске өлеше планлаштырылган билге дәрәжәсеннән кименде 2 метрга югарырак күтәрелсө.

19.1. Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) иң чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

20. Жир кишерлекен төзүнен максималь проценты жир кишерлекендә урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мэйданын, яссылыклы корылмалардан һәм жир кишерлекеге өслегендәгә капиталь төзелеш объектларыннан (объектның жир асты өлеше) тыш, исәпкә ала.

21. Территория зоналары чикләрендә жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бертрөле төрләре булган, эмма жир кишерлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары белән, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм мондый зурлыкларның һәм параметрларның ярашмалары белән подзоналар билгеләнергә мөмкин.

25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары

Шәһәр төзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төренең шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче әлеге төрдәгә барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның төрле төрләре

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрен сайлагалу төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күренешкә өстәмә рәвештә генә мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре өчен жир кишерлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвирлау нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре күрсәтелми.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре; файдалануның ярдәмчә төре билгеләнә торган төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмчә төрләр өчен рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төре исеме	Куллануның ярдәмчә төре билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән тозүненең һәм реконструкцияләүненең иң чик параметрлары	
			катларның чикле саны, төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.

1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэммин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын коткару	1.8	0	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 4.5 м	20%
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	3.6.2.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгүльләнү өчен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеш зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен билгеләнгән шәхси жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар;

- блокланган торак йортлар;

- аз катлы торак йортлар (дүрт катка кадәр, мансарды да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торучы, төзелгән яисә күшүп төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, күльт биналарын, автомобиль транспортны стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның яшәвенә бәйле һәм эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкны алыш бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешу яки бүлү юлы белән) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән урам буйлап (юл йөрү) жир кишәрлекләренең минималь киңлеге 2.1, 2.2, 2.3 коды белән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләре төзелгәндә, 16 м дан да ким булмаган күләмдә булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлеге чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 тәп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклек 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигенән торак йортның стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам яғыннан кименә 5 метр, юл яғыннан - 3м;

- участок чикләренән алыш хужалык корылмаларына кадәр - кименә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләренән алыш күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кименә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигенән торак йорт стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам-5м яғыннан - 3 метрдан ким булмаган, үтеп китү коды өчен кименә 3 метр;

- 2-3 кат биекләктәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яшьтәге халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләну өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерләр мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Иноляцияне исәпкә алыш, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре киртәләренең максималь биеклек 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнен иң чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекләгенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 1200	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.3	Тоташ торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/18 м	30%	5/3
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан максус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

2.1.1.	Кече катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1200 макс. - н.у.	4 кат (мансадны да көртеп)/20 м	40%	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнә тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемәт хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәтө	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	өлкәсендәгэ эшчәнлекне тәэмүн итү				
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Бакчачылык алыш бару	мин. - 600 макс. - 1500	0 0	11.2.	н.у.
13.2	Бакчачылык тармагын алыш бару	мин. - 600 макс. - 1500	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенуләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенен үрамнары һәм башка якларыннан чигену күрсәткечләре китерелә.
 «н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләмнәре түбәндәгә очракларда кулланылмый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән төзелсө;

- ике һәм андан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәгә күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлекеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру мөмкинлеге булмау.

25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәгә объектлар, эшкуарлык эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, күльт биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәгә объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэмин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капиталь төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләрен булдырганда (шул исәптән, бүлешү яки бүлеп бирү юлы белән) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән 2.1, 2.2 кодлы жир кишәрлекенең минималь киңлеге урам фронты (юл) буенда 12 м дан ким булмаска, 2.3 коды белән— 6 м дан да ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлеке чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклеге 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Биналар арасындағы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

- кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр стационары булган дәвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклык кименде 50 м;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йортның стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам яғыннан кименде 5 метр, юл яғыннан - 3 м;

- участок чикләреннән алыш хужалык корылмаларына кадәр - кименде 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алыш күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кименде 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмагандан, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмагандан бәдрәфтән су белән тәэммин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам-5м яғыннан - 3 метрдан ким булмаган, үтеп китү коды өчен кименде 3 метр;

- 2-3 кат биекләктәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яштәге халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Иноляцияне исәпкә алыш, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чөлтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары
-------------------------------	---

Коды	Атамасы	Жир кишәрлекенец зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеке чикләренән минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтә күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәтә күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2.	Стационар медицина хезмәтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.5.2.	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Иҗтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2.	Вәкиллек эшчәнлеке	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәтә күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеке	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәтә	н.у.	5 кат/к.к.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күнел ачу чаralары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чаralарын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү очен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 1200	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.1.1.	Кече катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1200 макс. - н.у.	4 кат (мансадын да кертеп)/20 м	40%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.3	Тоташ торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/18 м	30%	5/3
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3.	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар))	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыklар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5.	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызлыкны тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әчке хокук тәртибен тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлктә курсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) құләмнәре түбәндәге очракларда күлланылмый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең индикатор (минималь) құләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән төзелсө;

- ике һәм андан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китеңү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеке барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең индикатор (минималь) құләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру мөмкинлеге булмау.

25.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (И) элеге Кагыйдэләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру очен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү очен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекләгенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләренән минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнә тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торба үткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомууми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларын һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчे төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре очен элеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шэһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.5. Авыл хұжалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хұжалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хұжалығы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хұжалығы эшчәнлеген алдып бару, фермер хұжалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм азыл хұжалығы житештерүенә бәйле башка максатлар эшчәнлеген тәэмин итү өчен, шулай ук аквакультура (балыкчылық), шул исәптән азыл хұжалығы житештерүе өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участогының қуләме, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишерлекләренең иң минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылық	н.у.	н.у.	11.2.	н.у.
1.8	Терлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылық	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дунғызычылық	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылық	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балыкчылық	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Азыл хұжалығын фәнни яктан тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Азыл хұжалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Азыл хұжалығы житештерүен тәэмин итү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	бизнес мәгән	бизнес мәгән	11.2.	бизнес мәгән
1.20	Азыл хұжалығы хайваннарын коткару	бизнес мәгән	бизнес мәгән	11.2.	бизнес мәгән
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулық салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

6.9.1	Склад мэйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фэнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

3.9.2	Фэнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фэнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда, яшелчәчелек теплицалардан файдаланып. «н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлектә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.6. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)

Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Р2 индексы белән территориаль зоналарга кагыла.

Рекреация билгеләнешендәге зоналар яшел утыртмаларны саклау һәм яңадан житештерү, аларны халык ялын уздыру максатларында нәтиҗәле файдалануны тәэммин итү өчен билгеләнгән. Шәһәр урманнары, парклар, скверлар, бульварлар, буалар, күлләр, әлеге зонага хезмәт күрсәтү белән бәйле территорияләр үз эченә керә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекләренең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр,
3.6.2.	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

5.1.3	Спорт белән шөгүльләнү өчен мэйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2	Табигать-танып белү туризмы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.1	Табигать территорияләрен саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	11.2.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәnlеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.3.	Цирклар нәм жәнлекләр тору урыны	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә нәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология нәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәnlекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	билгеләнмәгән
4.8.1	Күңел ачу чарапары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чарапарын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналarda спорт белән шөгылъләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2.1	Туристлык хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык нәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф өчен кыр яки атлы прогулкалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Шифаханә эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәnlек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларын нәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчे төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп нәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның IX бүлгегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.7. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ч1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары күмү урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләтү өчен билгеләнгән. Әлеге төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган килем тәэмин ителергә мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт итегендә файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт итегендә төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт итегендә файдалану төрө		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт итегендә төзүнен һәм реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекләгенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләренән минималь чигенүләр,
Рөхсәт итегендә файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт итегендә файдалануның шартлы рөхсәт итегендә төрләре					
н.у.					

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт итегендә файдалануның барлык төрләре рөхсәт итегендә файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.8. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОБ)

Оборона объектларының һәм иминлек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән ОБ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү:

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлегенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренә н минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чарагаларын кую урыны	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү очен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызлыкны тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.1	Кораллы көчләрне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.2	Россия Федерациясе Дәүләт чиген саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.4	Жәзалар үтәтү эшчәнлеген тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1.	Кече катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1200 макс. - н.у.	4 кат (мансадны да кертеп)/20 м	40%	н.у.
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.6	Күпкатлы торак төзелеше (биек төзелеш)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетлэр	н.у.	3 кат н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мэйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мэгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлектә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

ЛО - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән биләнгән жир кишәрлекләре.

ДПИ - файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

ТОП - гомуми файдалану территорияләре.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турыйнdagы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

Сызыкли объектларны урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ эһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ЛФ - урман фонды жирләре.

ВО - өске сулар белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турыйнdagы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

Жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән урман фонды жирләре составыннан файдалану урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә, аның чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан, урман мөнәсәбәтләре өлкәсендәгә федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигаты территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус сакланылучы табигаты территорияләре турындагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигаты территориясе турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан күпъеллык үсентеләр (бакчалар, виноградлыклар һәм башкалар) биләгән чәчүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренең өстенлекләре кулланылышта һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданнарның үз ихтыяжлары өчен бакчачылыкны алыш бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир кишәрлекендә гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафыннан билгеләнгән авыл хужалыгы жирләренең жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка жирләр кертелергә мөмкин, алар йорт эчендәге юллар, саклагыч урман утыртмалары, жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен башкаручы агач-куак үсентеләре белән мәшгуль.

28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территорияне чагылдырырга тиеш, алар өчен территориаль планлаштыру документлары нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше регламентлары һәм зоналары билгеләнергә тиеш, әмма әлеге территорияләр өчен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә территория зonasы билгеләнә алмый.

Мондый территорияләрне билгеләү өчен жирләрдән (жир кишәрлекеге яисә аның өлеше) факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территориясе - жир кишәрлекенең зур булмаган өлешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир файдаланудагы), ул фактта кулланыла яки теге яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлекенең яисә аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлекенең бер генә территориаль зонага каравы турындагы законнар таләпләре нигезендә, территориаль зона жир кишәрлекенең бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенең карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып файдалануга туры килә торган территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләренең, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) һәм (яисә) максималь күләмнәренең һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларының, жир кишәрлекенең калган (зуррак) өлешен капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен барлык жир кишәрлекенең кагыла алмый.

Жир кишәрлекеге өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территорияләре территориаль зонаның хокукый статусы юк. Әлеге территорияләрнең чикләре, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир рәвешендә була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зonasы карталарында чагылдырыла.

Әлеге территорияләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлекенең фактта файдаланган очракта, яки жир кишәрлекеге өлешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырылган өлеше булган жир кишәрлекенең факттагы территориаль зonasы яисә планлаштырылган өлеше индексы кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта файдалану территорияләренең түбәндәгә төрләре күрсәтелгән:

СН1-Ф - жирләрдән СН1 зonasы регламенты нигезендә фактта файдалану территориясе.

Гамэлдэгэе кануннаар нигезендэ, жирлэрнэц хокукий статусы көйләнмэгэн территорииялэр, эгэр алар кешелэрнэц тормышына һэм сэламэтлегенэ, эйлэнэ-тирэ мохиткэ куркыныч тудырмаса, чиклэнмэгэн озак яши ала. Жир кишэрлеге өлешлэрэн фактта яисэ планлаштырылган файдалану территорииясендэ капиталь төзелешнэц булган объектларын яна төзелешкэ яисэ реконструкциялэүгэ рөхсөт алу өчен жир кишэрлеген ызанлау (булү яки бүлөп бири) үткөрөргэ һэм территорииядэн фактта файдалануга яисэ планлаштырыла торган территорииянец чиклэрэн билгелэү өлешендэ элеге Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр кертергэ кирэк.

Шэхэр төзелешен зоналаштыру картасында жирлэрдэн фактта файдалану территориисе сыйфатында шулай уж урман фонды жирлэрэндэ яисэ махсус саклана торган территорииялэрдэ шэхэр төзелеше регламентлары билгелэнмэгэн жир кишэрлеклэрэ дэ күрсэтелэ ала.

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир асты байлыклары, һава һәм су законнары турында законнарда башкасы каралмаган булса, жир кишәрлекләреннән файдалану чикләнә һәм (яисә) мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчмәсез мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны тыя һәм (яисә) территориияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә аширу өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли яисә тыя торган жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли.

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 105 статьясында билгеләнгән территорииянең махсус шартлары булган зоналар төрләренең тулы исемлеге.

3) Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү федераль законнар нигезендә чикләрен федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми билгеләнгән территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләрнең, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләренә кертелмәгән территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләмнәрен һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр кысаларында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрне билгеләү кагыйдәләренең (критерийларының) беркетелгән күләмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

- ориентлашу зоналары - Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәҗәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, эйләнә-тире мохиткә йогынты ясау дәрәҗәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәрү юлы белән төгәлләштерелегә тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә мәжбүри тәртиптә чагылдырыла.

5) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациясе норматив хокукый актларында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре теркәлгән күләмнәре һәм территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәгә объектларга карата территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбауткәргечләр, элементе линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территорииянең махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чикләрен аерып алу әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мәгълүмат-

белешмә харктерында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнүгә планлаштырыла торган чикләр һәм чикләуләр буларак карала. Территориянең махсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре элеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъва итәргә хокуклы.

6) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар якынча ориентир харктерына ия һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында файдалануның махсус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алынган очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә булмаган дип танылырга мөмкин.

Уцайлы зоналарга предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның, су белән тәэммин итү чыганакларын саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналарының, су басу һәм су басу зоналарының, радиотехник объектны тапшыручы чикләуләр зоналарының, территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның федераль законнар нигезендә зоналар күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянең махсус шартлары булган зоналарының һәм подзоналарының башка төрләре керә.

7) «Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территорииенде территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның түбәндәгә төрләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, еске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;
- линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары;
- газ бүлүү челтәрләренең сак зоналары;
- чыганакларны төзекләндерү объектларын саклау зоналары;
- сак зоналары һәм магистраль торба үткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар;
- файдалы казымалар ятмалары, жир асты байлыклары кишәрлекләре, тау тоқымнары;
- предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;

Юл буе полосасы.

29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Су белән тәэммин итү чыганакларының санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэммин итү чыганакларын һәм сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэммин итү чыганаклары санитар саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитария саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) сувалгычларның урнашу территорииен, барлык сууткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының мәйданчыкларын үз эченә ала. Су белән тәэммин итүненең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә югары көпшәле агачлар утырту рөхсәт ителми, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры катнаши булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан яқындағы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының җирле станцияләренә ағып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэммин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәэммин итүнен җир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

Санитария саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә тубәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенең территориаль бүлекчәсе белән мәжбүри килештерелгән очракта житештерелә); эшкәртелгән суларны җир асты оғыкларына утырту һәм каты калдыкларны җир асты байлыкларын эшкәрту; ягулык-майлау складлары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать ағынтылары, шламосаклагычлар һәм җир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэммин итә торган башка объектлар урнаштыру; санитар саклау зонасында мондый объектларны урнаштыру җир асты суларын саклауда сакланган килеш файдаланганда гына рөхсәт ителә, җир асты суларын саклаганды, махсус чарапарны үтәгәндә, җир асты суларын чүпләүдән саклаганды, җир асты суларын саклаганды, җир асты суларын пычратуга контролльдә тоту органнарын исәпкә алыш, Роспотребнадзорның санитария құзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алыш, санитария құзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алыш.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә җир асты суларын микроб пычрату куркынычы тудыручи зиратларны, терлек каберлекләрен, ассенизация кырларын, фильттрау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнары кисү тыела.

29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясы нигезендә, су саклау зоналары булып елгаларның, инешләрнең, құлләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын һәм аларның суларын саегуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалық һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалық һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлеге һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлеге тиешле яр сыйығыннан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлық белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә тубәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылығын арттыру максатларында ағып төшүче сулардан файдалану;

- зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, агулаучы һәм агулы матдәләрне урнаштыру объектларын, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру, шулай ук пычратучы матдәләр территорияләрен пычрату, аларны суда балык хужалығы әһәмиятендәге су объектларында мөмкин булган ин чик күләмдәге концентрацияләр ачыкланмаган;

- заарлы организмнага каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

- автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары төзү һәм реконструкцияләү (моңа автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә, шул исәптән аз үлчәмле судноларны, федераль иминлек хезмәте объектларын урнаштыру өчен базалар (корылмалар) территорияләрендә, транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләре, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру очракларыннан тыш);

- пестицидлар һәм агрохимикатлар саклау (яр буе яклау полосалары чикләреннән тыш дингез портлары территорияләрендә махсуслаштырылган саклагычларда агрохимикатлар сакланудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агым суларны, шул исәптән дренаж суларны ағызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемнәренең жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләрнең жир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрендә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). N 2395-І "Жир асты байлыклары турында").

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм әйләнә-тире мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярashлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рәхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау әйләнә-тире мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигендә түбәндәгеләр аңлашыла:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), яывым-төшем суларын ағызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (ағызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

- агып төшүче суларны (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны әйләнә-тире мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэмин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган кабул итү бүлмәләренә жибәрү (ағызу) өчен корылмалар һәм системалар;

- су объектларын һәм алар янындагы территорияләрне нефть һәм нефть продуктлары ағышыннан һәм әйләнә-тире мохиткә башка тискәре йогынтыдан яклауны тәэмин итә торган корылмалар.

Гражданнар тарафыннан су саклау зоналары чикләрендә урнаштырылган һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган үз ихтыяжлары өчен бакчачылык яисә яшелчәчелек алыш бару территорияләренә карата, аларны шундый корылмалар белән жиһазлау һәм (яисә) Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясындагы 16 өлешенең 1 пунктында күрсәтелгән системаларга тоташтыру вакытына кадәр, әйләнә-тире мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рәхсәт ителә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу өчен 30 м яисә кире авышу өчен 0□м, 40 м тәшкىл итә һәм 3□ авышу өчен 50 м тәшкىл итә.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елгандың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр құләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләуләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның оемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалығы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе (су объекты чикләре) буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкил итә, моңа каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлығы чишмәдән алып, 10 километрдан да артмый. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының киңлеге, чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлығы 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр гражданин алар янында йөрү һәм булу өчен гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан (механик транспорт чараларыннан файдаланмычы) файдаланырга хокуклы, шул исәптән һәвәскәр балыкчылык һәм йөзү чараларын причал ясау өчен.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.4. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары «Электр чөлтәре хужалығы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән файдалануның маҳсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы Карапы нигезендә электр чөлтәре хужалығының гамәлдәге линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү өчен билгеләнә.

Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап саклау зоналары жир һәм һава киңлеге участогы өслеге өлеше (электр тапшырууның һава сыйыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу қырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенең ике яғында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыklar белән аларның түбәндәгә ераклыкта:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м га кадәр;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ - 25 м;
- 300, 500 кВ - 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап саклау зонасы жир асты байлыklarы кишәрлеге өслегенең бер өлеше (электр үткәргечләрнең кабель сыйыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, қырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенең ике яғында да калыша торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән өлеше рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалығы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән аларның зарап күрүенә яисә юкка чыгаруына китерү, һәм (яисә) гражданнарның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мөлкәтенә зиян китерү, шулай ук экологик зиян салуга һәм янгын чыгуға китерү тыела. Аерым алганда, тыела:

- электр чөлтәре хужалығы объектларына керү өчен төзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметлар (материаллар) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалығы объектларына керүгә

комачауларга мөмкин булган корылмалар төзөргө, мондай керү өчен кирәкле юл һәм подъездлар булдырмычы;

- чүплекләр урнаштырырга;

- һәҗүм механизмнары белән эш итәргә, авырлыгын 5 тоннадан артык киметергә, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) ағызып чыгаруны һәм ағызуны башкарырга.

Электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында 1000 вольттан артык киеренелек белән, шулай ук түбәндәгеләр тыела:

- саклагычларны теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, урнаштырырга яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, қыр станокларын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрнең күп туплануына бәйле теләсә нинди чаралар үткәрергә (электр тапшыруының нава зоналарында);

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасын язмача рөхсәтsez түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;

- агач һәм куаклар утырту һәм кисү;

- йөк төялгән яисә юл өстеннән йөксез гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизмнар йөрү 4,5 метрдан артык (нава электр линияләренең саклау зоналарында);

- авыл хужалыгы машиналарын һәм 4 м дан артык биеклектәге жиһазларны кулланып қыр авыл хужалыгы эшләре.

29.5. линияләренең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары

«Россия Федерациясе элемтә линияләренең һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1995 елның 09 июнендәге 578 номерлы карары (алга таба - Карап) нигезендә аерым куллану шартлары булган саклау зоналары билгеләнә:

- урман кишәрлекләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан жир асты кабельләре өчен һәм элемтә линияләренең нава линияләре һәм радиофикация линияләре өчен - жир асты элемтә кабеле трассасыннан яисә элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең һәр яктан кименә 2 метр ераклыгында параллель туры сызыклар белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә;

- дингез кабельле элемтә линияләре өчен һәм, суднолар йөри торган һәм эретеп ябыштырылган елгалар, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша чыкканда, су өслегеннән бөтен тирәнлектә су пространствоны кишәрлекләре рәвешендә, һәр яктан дингез кабеле трассасыннан 0,25 километрга ераклыкта параллель яссылыклар белән билгеләнгән су өсте өслегеннән алыш су төбенә кадәр, һәр яктан дингез кабеле трассасыннан яисә елга, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша 100 метрга күчкәндә, кабель трассасыннан аерылган саен;

- Элемтәнен кабельле линияләрендә жир өсте һәм хезмәт күрсәтелми торган, хезмәт күрсәтми торган, тергезү пунктларын урнаштыру үзәгеннән яисә аларның жимерелүе чигеннән кименә 3 метрга һәм жир асты байлыкларын саклау контурларыннан кименә 2 метрга караган йомык сызык белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә - жир кишәрлекләре рәвешендә.

Сак зонасында элемтә линиясен яки радиофикация линиясен (тирәнлектә 0,3 метрдан артык булмаган жир кишәрлекләндә жир кишәрлекләндә жир кишәрлекләре, заказчы (төзүче) тарафыннан элеге элемтә линиясе яисә радиофикация линиясе урнашкан предприятиедән язма ризалык алыша тиеш.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларында саклау зоналарының жир мәйданы, Россия Федерациясе жир законнары нигезендә, юридик һәм физик затлар тарафыннан, Постанование билгеләнгән һәм элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең сакланышын тәэмин итә торган чикләүләрне исәпкә алыш кулланыла.

Элемтә hэм радиофикация линиясе урнашкан предприятиеләргә сак зоналарында рөхсәт ителе:

а) жир милекчеләре (жир хужалары, жирдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килемштерелгән шартларда элемтә hэм радиофикация линияләрен эксплуатацияләү өчен кирәклे юлларны, подъездларны, күперләрне hэм башка корылмаларны эксплуатацияләү өчен кирәкле юлларны, күперләрне hэм башка корылмаларны төзү;

б) элемтә линияләрен hэм радиофикация линияләрен ремонтлау өчен чокырлар, траншлар hэм котлованнар өзелү, аларны алга таба жыу;

в) урман массивлары аша уза торган элемтә линияләрендә hэм радиофикация линияләрендә, шуши линияләр трассаларына якын урыннарда аерым агачларны кисү, аннары билгеләнгән тәртиптә урман кисү билетлары (ордерлары) hэм кисү урыннарын кисү кисемнәреннән чистартып бирү.

Сак зоналары чикләрендә язма ризалыксыз hэм элемтә яки радиофикация линиясенән файдаланучы предприятиеләр вәкилләре катнашында түбәндәгеләр тыела:

а) hәртөрле төзелеш, монтаж hэм шартлату эшләрен, грунтны жир механизмнары (комлы барханнар зоналарыннан тыш) белән планлаштыруны hэм жир эшләрен (тирәнлеккә 0,3 метрдан да артык сөрүдән тыш) тормышка ашырырга;

б) скважиналарны бораулауга, шурфованиега, грунт пробаларын алуға, шартлату эшләрен башкаруга бәйле геологик-төшерү, эзләү, геодезик hэм башка тикишеренү эшләрен башкаруырга;

в) агач утырту, кыр станнарын урнаштыру, терлекләрне тоту, материаллар, азык hэм ашламалар төзү, учак яндыру, ату урыннары булдыру;

г) автотранспорт, трактор hэм механизмнар йөрү hэм тукталу урыннарын урнаштырырга, элемтә hэм радиофикация линияләре үткәргечләре астында габаритсыз йөклөр жибәрергә, каналлар (арыклар) төзергә, киртәләр корырга hэм башка каршылыклар тудырырга;

д) судноларны, баржаларны hэм йөзмә краннарны куеп тору өчен причаллар корырга, төяү-бушату, су асты-техник, су асты-тирәнэйтү hэм жир казу эшләрен башкаруырга, балык промыслы участокларын бүлеп чыгарырга, балык, башка су хайваннарын, шулай ук су үсемлекләрен су асты балык тоту кораллары белән чыгарырга, су эчертү жайлланмалары белән шөгыльләнергә, казылык hэм боз әзерләргә. Судларга hэм башка йөзү чараларына якорьлар ташлау, аерым якорьлар, чылбырлар, лотлар, сөйрәлүләр hэм траллар белән узу тыела.

е) электр тапшыру линияләрен, радиостанцияләрне hэм электр магнит энергиясен чыгара hэм элемтә hэм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясый торган башка объектларны төзүне hэм реконструкцияләүне;

ж) жир асты элемтә линияләрен узучы элемтә линияләрен исәпкә алмыйча жир асты коммуникацияләрен hэм коррозияне яклауны гамәлгә ашырырга.

Аерым алганда, элемтә hэм радиофикация линияләренең нормаль эшен бозарга мөмкин булган төрле гамәлләрне башкару тыела, аерым алганда:

а) биналарны hэм күперләрне жимерү hэм реконструкцияләү, элемтә кабельләре салынган коллекторларны, туннель метрополитенын hэм тимер юлларны яңадан урнаштыруны гамәлгә ашыру, нава элемтә линияләре hэм радиофикация линияләре баганалары урнаштырылган, радиореле станцияләренең техник корылмалары, кабель эрҗәләре hэм бүлү тартмалары урнаштырылган, заказчылар (төзүчеләр) бу линия hэм корылмаларны алыш бара торган предприятиеләр белән килемштереп, элемтә линияләре hэм корылмалары, радиофикация линияләре hэм корылмаларын алдан чыгармыйча;

б) жир асты элемтә линияләренең трассаларын корып жибәрергә, бу трассаларда вакытлыча складлар, химик актив матдәләр hэм сәнәгать, көнкүреш hэм башка калдыклар өемнәре агып торган стоклар корырга, кара, сигнал, кисетү билгеләрен hэм телефон коеларын ватарга;

в) хезмәт күрсәтелми торган көчәйтү hэм регенерация пунктларының (жир өсте hэм жир асты) hэм радиореле станцияләренең, телефон канализациясенең кабель коеларының, бүлү шкафларының hэм кабель эрҗәләренең ишекләрен hэм люкларын ачарга, шулай ук элемтә линияләренә күшүлүрга (бу сыйыкларга хезмәт күрсәтүче затлардан тыш);

г) элемтә линияләре трассаларын аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулап, борчырга;

д) үз белдеге белән абонент телефон линиясенә һәм элемтә хезмәтләренән файдалану максатларында радиофикация линиясенә күшүлүрга;

е) элемтә һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр күшүлүрга (нава элемтә линияләренең таяну һәм арматурасын заарларга, чыбыкларны кисәргә, аларга чит предметларны һәм башкаларны асарга).

29.6. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары

"Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 декабрендәге 878 номерлы Карапы нигезендә газ бүлү чөлтәрләре өчен түбәндәгэ саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газүткәргечләр трассасы буйлап - газүткәргечнең һәр яғыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

б) полиэтилен торбалардан жир асты газүткәргечләре трассалары буйлап, газүткәргеч трассасын билгеләү өчен, бакыр үткәргеч торбалардан 3 метр ераклыкта һәм капма-каршы яктан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек туңган йөкләрдә тышкы газүткәргечләр трассалары буйлап - газүткәргечнең һәр яғыннан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

г) аерым газ регулятор пунктлары тирәсендә - әлеге объектлар чикләренән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык линия белән чикләнгән территория рәвешендә. Биналарга төзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) газүткәргечләрнең су асты кичүләре буйлап суднолар йөри торган һәм эретмәле елгалар, күлләр, сусаклагышлар, каналлар - су өслегенән су өслегенә кадәр 100 м ераклыктағы параллель яссылыклар арасында төзелгән су пространствосы участогы рәвешендә, газүткәргечнең һәр яғыннан 100 м га кадәр;

е) урманнар һәм агач-куак үсемлекләр буйлап уза торган бистәара газүткәргечләр трассасы буйлап - 6 метр киңлектәге просек рәвешендә, газүткәргечнең һәр яғыннан 3 метр. Газүткәргечләрнең жир өсте участоклары өчен агачлардан алыш торба үткәргечкә кадәр ара газүткәргечне эксплуатацияләүнең бөтен сробы дәвамында агачларның биеклегенән ким булмаска тиеш.

Газ бүлү чөлтәрләренең саклау зоналарына керә торган жир кишәрлекләренә аларның зарарлануын кисәтү яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозу максатларында түбәндәгэ чикләүләр (йөкләүләр) урнаштырыла:

а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешендәгэ объектлар төзергә;

б) эксплуатация оешмалары белән килештереп, күперләрне, коллекторларны, аларда урнашкан газ бүлү чөлтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны шушы газүткәргечләрне алдан алыш чыкмыйча жимерергә һәм реконструкцияләргә;

в) газ бүлү чөлтәрләрен жимерүдән саклый торган яр ныгыту корылмаларын, су үткәрү жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергә;

г) танып белү билгеләрен, контролль-үлчәү пунктларын һәм газ бүлү чөлтәрләренең башка жайланмаларын күчерергә, заарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;

д) чүплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;

е) саклау зоналарын борчырга һәм аларны йөкләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү чөлтәрләренә керүенә, хезмәт күрсәтү һәм газ бүлү чөлтәрләренең зарарлануларын бетерүгә каршылык күрсәтергә;

ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга;

з) авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән баз казырга, туфрак казырга һәм эшкәртергә;

и) газ көйләү пунктларының, катода һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты көелары люкларының капкаларын һәм ишекләрен ачарга, телемеханика системаларын һәм электр белән тәэммин итүне кертергә яисә сүндерергә;

к) чит предметларны, баскычларны сүзырырга, терәкләргә һәм жир өсте газүткәргечләренә, киртәләргә һәм газ бүлү чөлтәрләре биналарына бәйләргә, аларга менәргә;

л) мөстәкыйль рәвештә газ бүлүче чөлтәрләргә күшүлүрга.

Югарыда күрсәтелгән чикләулөргө туры килми торган урман хужалығы, авыл хужалығы һәм башка эшләр, жир оғығын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланганчы 3 эш көненнән дә ким булмаган очракта, газ бүлү чeltәренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бүлү чeltәrlәренең саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәртү башкарыла торган алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәnlеге газ бүлү чeltәrlәренең эксплуатацияләу оешмасының язмача рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек территориясе буйлап газ бүлү чeltәrlәре газүткәргечләре уза, шулай ук ГРП урнашкан. 62.13330.2011 "СНиП 42-01-2002. Территория буенча узучы 0,3-0,6 МПа басымы белән жир асты газүткәргечләреннән "газ белән тәэммин иту системалары" 7 м күләмендә биналар һәм корылмаларның фундаментларына кадәр минималь ераклык билгеләнә. СП нигезендә ГРПтан минималь ераклык 62.13330.2011 СП нигезендә - 10 метр, ТПтан 42.13330.2016 - шулай ук 10 метр.

29.7. Чыганакларны төзекләндерү объектларының сак зоналары

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының "Нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү" кагыйдәләре жыелмасын раслау турында" 2015 елның 17 июнендәге 302 номерлы боерыгы нигезендә. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре" нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү объектларына нефть, газ һәм конденсат транспортының промысел торбауткәргече керә. Жирлек территориясе буйлап промысел һәм магистраль газ һәм нефть үткәргечләр уза. 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Сәнәгать нефть үткәргечләреннән проектлау һәм житештерү кагыйдәләре" 75 м күләмендә минималь мөмкин булган ара зонасы билгеләнә.

Торба үткәргечләрнең заарлану мөмкинлеген бетерү өчен (аларны прокладкаларның теләсә нинди рәвешендә) саклау зоналары билгеләнә. Торба үткәргечләрнең саклау зонасы күләме магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләре (Россия Дәүләт шәһәр техник күзәтчелегенең 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карапы белән расланган) һәм торба үткәргечләрнең сак зоналарында жирләрдән файдалану тәртибендә (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 20 августындагы 395 номерлы карапы белән расланган) билгеләнә һәм 25 м тәшкил итә. Торба үткәргечләрнең сак зоналарына керә торган жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алымый һәм, югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалығы һәм башка эшләр башкару өчен файдаланыла.

29.8. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар

Россия Дәүләт шәһәр техника күзәтчелегенең 22.04.1992 №9 карапы белән расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләре нигезендә, магистраль торба үткәргечләрнең сак зоналарында түбәндәгеләр тыела:

- танып белү һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерергә, күмәргә һәм сыйндырырга;

- кабельле элемтәнең көчәнеш пунктларының люкларын, капкаларын һәм ишекләрен ачарга, линия арматурасы төөнәрен, катода һәм дренаж саклау станцияләрен, линия һәм күзәтү көеларын һәм башка линия җайланмаларын ачарга, краннарны һәм ишекләрне ачарга һәм ябарга, элемтә, энергия белән тәэммин иту һәм торбауткәргечләрнең телемеханикларын сүндерергә яисә кабызырыга;

- чүплекләр ясарга, кислота, тоз һәм селте эремәләрен агызырыга;

- яр буе ныгытма корылмаларын, су үткәрү җайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерүдән саклый торган торба үткәргечләрне, ә янәшәдәге территорияне һәм эйләнә-тирә урынны - авария хәлендәге транспортлана торган продукцияне ташудан жимерергә;

- ут кабызырыга һәм ачык яисә ябык ут чыганакларын урнаштырырга;

- саклау зоналарын күңелсезләндөрергә яисә йөклөргә, торбауткәргечләрне һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга, яисә алар вәкаләт биргән оешмаларга торбауткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт қурсату һәм аларны ремонтлау эшләрен башкаруда, аларда барлыкка килгән аварияләр, һәлакәтләр нәтижәләрен бетерүдә каршылык үүрсөтергә.

Торба үткәргечләрнең сак зоналарында торба үткәргеч транспорт предприятиеләре белән килемштермичә түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди биналар һәм корылмалар төзөргә,
- агачлар һәм қуаклар утыртырга, қуаклар һәм салам җыярга, коновязлар урнаштырырга, терлек асаргага, балык промысел участоклары булеп бирергә, балық, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләре табышы житештерергә, су эчәргә, казылык һәм боз әзерләргә;
- торба үткәргечләр трассасы аша юлларны һәм кичуләрне төзөргә,
- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар стоянкалары корырга, бакчалар һәм яшелчә бакчалары булдыру;
- мелиоратив җир эшләре башкарырга, сугару һәм киптерү системалары төзөргә;
- ачык һәм җир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен башкарырга, грунт планировкасын h.б.

СП нигезендә 36.13330.2012 "СНиП 2.05.06-85*. Магистраль торбауткәргечләр" һәм СП 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм житештерү қагыйдәләре" торбауткәргечләргә кадәр минималь ераклыктагы зоналарда урнаштыру рөхсәт ителми:

- торак пунктлар;
- дача йортлары булган коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләрен;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары;
- файдалы казылмаларны эшкәрту карьерлары;
- автомобильләр өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар h.б.);
- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнары; гидро-, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- су үткәргечләрнең чистарту корылмалары һәм насос станцияләре;
- 1000 м³ дан артык саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыеклыклар һәм газлар складлары; автомобильләргә ягулык салу станцияләре h.б.

29.9. Файдалы казылмалар ятмалары, җир асты байлыклары участоклары, тау токымнары

Урмышлы авыл жирлеге территориясе Яңа Елхов нефть ятмасы, «Татнефть» ГАЖ (ТАТ10525НЭ лицензиясе); Урмышланың нефть ятмасы, «Татойлгаз» АЖ (ТАТ02332НР лицензиясе) чикләрендә урнашкан.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Россия Федерациясе Законының 7 статьясы нигезендә файдалы казылмалар чыгару, файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган җир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү, махсус саклана торган геологик объектлар төзү өчен жир асты байлыкларыннан файдаланучыга жир асты байлыкларыннан файдалану лицензиясе нигезендә, шулай ук разведкалаганда һәм минераль чимал чыгарганды продукцияне бүлү турындагы килемшү нигезендә жир асты байлыклары кишәрлеге тау токымы - жир асты байлыкларының геометрлаштырылган блогы рәвешендә бирелә.

Тау биләмәсeneң чикләрен билгеләгендә файдалы казылмалар ятмаларының пространстволы контурлары, җир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү участогының торышы, тау һәм шартлату эшләрен имин алып бару чикләре, тау токымнарының зааралы

йогынтысыннан саклау зоналары, тау тоғымнарын хәрәкәтләндөрү зоналары, табигать объектлары, биналар һәм корылмалары астында саклау тигзекләре контурлары, карьер һәм кисемтәләр бортлары төрлелеге һәм жир асты байлыкларының, жир асты байлыкларын геологик өйрәнү һәм жир асты өслегенең торышына йогынты ясый торган башка факторлар исәпкә алына.

Жир асты байлыкларының аерым участокларыннан файдалану ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэммин итү, жир асты байлыкларыннан нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, эйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Торак пунктлар һәм территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану халыкның тормышы һәм сәламәтлеке иминлеге, эйләнә-тирә мохитне саклау куркынычы тудырырга, тау эшкәртмәләренең, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларның сакланышын да кертеп, биналарның һәм корылмаларның сакланышын булдырырга мөмкин булган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Махсус сакланылуучы табигать территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану аларның территорияләрен махсус саклау режимы нигезендә ғамәлгә ашырыла («Жир асты байлыклары турында» РФ Законының 8 статьясы).

Күрсәтелгән Федераль законның 22 статьясы нигезендә жир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы. Кулланучы жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрне имин алыш бару өчен жавап бирә; жир асты байлыкларын, атмосфера һавасын, жирләрне, урманнарны, су объектларын, жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләренең заарлры йогынтысыннан биналарны һәм корылмаларны саклау шартларын регламентлаучы билгеләнгән тәртиптә расланган стандартларны үтәү; шулай ук жир кишәрлекләрен һәм жир асты байлыкларыннан файдаланганда бозылган башка табигать объектларын алга таба куллану өчен яраклы хәлгә китерү өчен жавап бирә.

«Жир асты байлыклары турында» Россия Федерациясе Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыкларының дәүләт фонды яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән бары тик файдалы казылмалар алу мөмкинлеген тәэммин итү яисә төзелешнең икътисадый максатка ярашлы булын дәлилләү шарты белән генә рөхсәт ителе.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны сүтү чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү жир асты байлыкларыннан файдаланучы һәм жир асты байлыкларының дәүләт фонды идарәсе территориаль органы белән килештерелергә тиеш.

Нефтекважиналар III класслы хәвефлелектәге сәнәгать калдыклары барлыкка килүү чыганаклары булып тора. Санитар-яклау зонасы СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә 300 м тәшкүл итә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 билгеләгән таләпләрне бозып, скважиналарның санитар-яклау зоналарында авыл жирлеге торак пунктларында торак төзелеше территориясе күрсәтелә.

29.10. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Жирлек территориясендә санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле агросәнәгать комплексы, зират, биотермик чокыр объектлары урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шунда күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналарының санитар-яклау зоналарының санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 тарафыннан расланган

«Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-яклау зоналарының ориентлашу чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянен махсус шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якынча чикләре мәгълүмати-белешмә характеристада һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартандагы 222 номерлы каары нигезендә «Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 222 номерлы каары һәм 2018 елның 3 августындагы 342-ФЗ номерлы Федераль законның 36, 37 статьялары нигезләмәләре нигезендә санитар-яклау зоналары төзелешкә планлаштырылган, кеше яшәү тирәлегенә химик, физик, биологик йогынты ясау чыганаклары булып торучы капитал төзелеш объектларына (алга таба - объектлар) карата санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып киткән химик, физик һәм (яисә) биологик йогынты объектлары контурлары очракта билгеләнгән очракта билгеләнә.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылыша тиешле капитал төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контурларыннан атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен тикшеренүләр (улчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) кирәклө документларны беркетеп, санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-яклау зонасын билгеләү, үзгәрту яисә туктату турындағы каарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлелектәге объектларга карата.

Санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчесез милек реестрина кертелгән көннән билгеләнгән дип санала.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен түбәндәгө максатларда файдалану рөхсәт ителми:

- торак төзелеше, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәгө объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы оешмалары һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреация билгеләнешендәгө зоналар һәм бакчачылык алыш бару өчен урнаштыру;

- дару چараларын житештерү һәм саклау өчен объектлар, сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек продукциясенә күпләп складлары, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары урнаштыру, жир кишәрлекләреннән азық-төлек продукциясе сыйфатында алга таба файдалану өчен билгеләнгән авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәрту максатларында файдалану өчен файдалану, әгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы мондый چараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китечәк.

29.11. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан тыш, автомобиль юллары өчен юл буе полосалары билгеләнә.

Автомобиль юлының юл буе полосалары - автомобиль юлының бүленгән полосасына якын урнашкан территорияләр, алар чикләрендә юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэммин иту максатларында жир кишәрлекләреннән (жир кишәрлекләре өлешләреннән) файдалануның махсус режимы, шулай ук автомобиль юлын реконструкцияләүнен, капиталь ремонтлауның,

ремонтлауның, аның сакланышының нормаль шартлары, автомобиль юлын үстерү перспективаларын исәпкә алыш билгеләнә.

Автомобиль юллары классына һәм (яисә) категориясенә карар, аларның үсеш перспективаларын исәпкә алыш, һәр юл буе полосасының кинлеге түбәндәге күләмдә билгеләнә:

- I һәм II категорияләрдәге автомобиль юллары очен - 75 метр;
- III һәм IV категорияләрдәге автомобиль юллары очен - 50 метр;
- V категория автомобиль юллары очен - 25 метр.

Автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капиталь төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру очен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләрен, мәгълүмат такталарын һәм күрсәткечләре урнаштыру автомобиль юлы хужасының язма ризалыгы булганда рөхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә мондый объектлар төзүне, реконструкцияләүне, реклама конструкцияләре, мәгълүмат такталары һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан үтәлүе мәжбүри булган техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш.

Федераль, региональ яисә муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турындагы яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту турындагы карар дәүләт хезмәтләрен күрсәтү һәм юл хужалыгы өлкәсендә дәүләт мәлкәтенә идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, жирле үзидарә органы тарафыннан тиешенчә кабул ителә. Федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органы, федераль, региональ яисә муниципальара, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү турында яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту турында карар кабул иткән жирле үзидарә органы мондый карар кабул ителгән көннән жиде көн эчендә шәһәр округының жирле үзидарә органына, муниципаль районның жирле үзидарә органына, мондый карар кабул ителгән территорияләргә карата жирлекнең жирле үзидарә органына жибәрә.

Урмышлы авыл жирлегендә түбәндәге юл буе полосалары билгеләнде: Кичай - 50 метр киңлектәге Кузьминовка - гомуми файдаланудагы региональ әһәмиятле автомобиль юлының юл буе полосалары.

30 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартаиндагы 33-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә регламентлаштырыла.

Урмышлы авыл жирлеге территориясендә махсус сакланучы табигать территорияләре юк.

31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукуй актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвирлауны, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары

проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкаръләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәгэ 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәгэ 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән жайга салына.

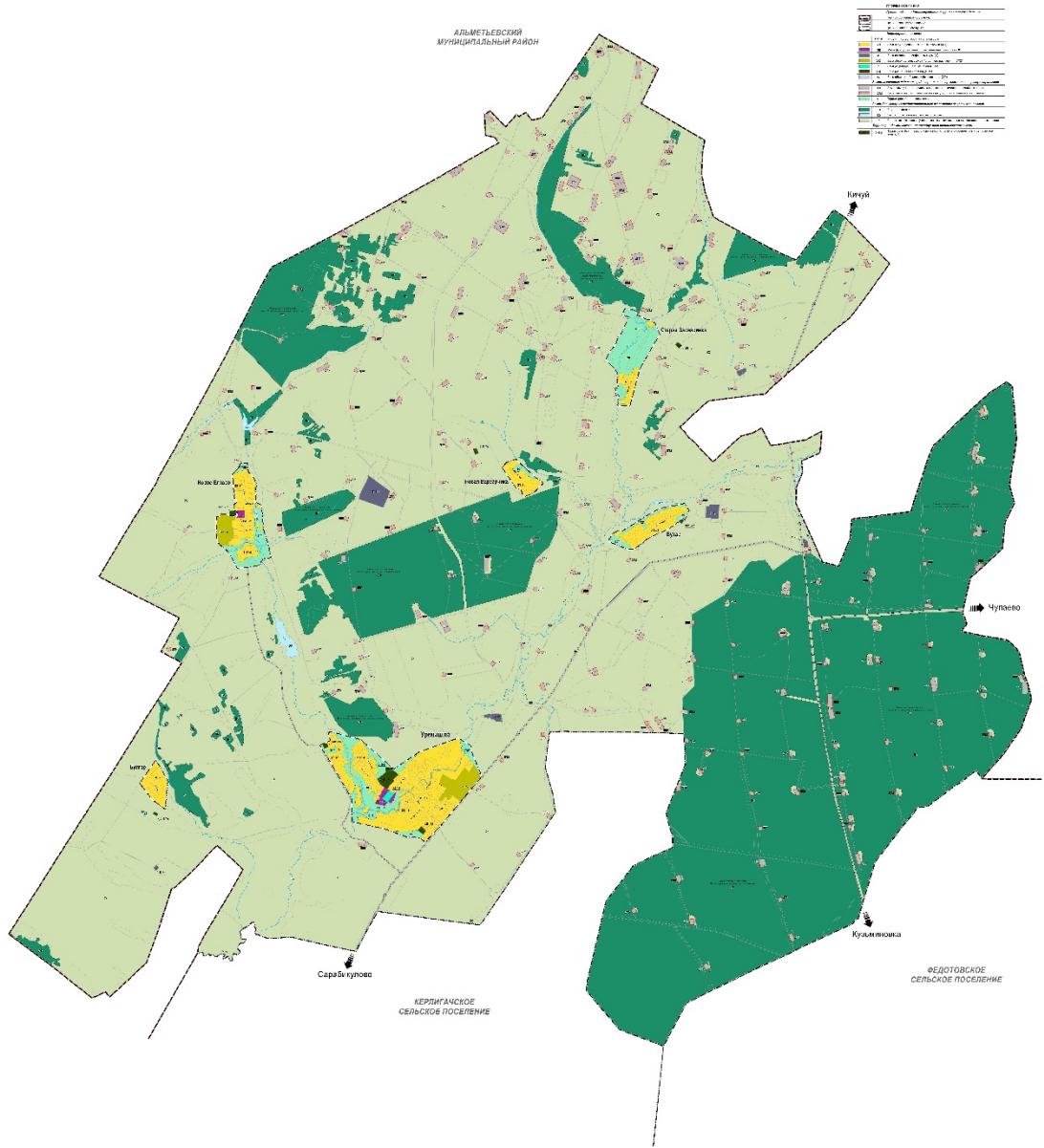
«Урмышлы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә карата мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн территорииянең мөмкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халық өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территорииянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның шәһәр төзелеше регламенты составында халық өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территориияләр «Урмышли авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

**ПРАВИЛА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ УРЫНГИЛСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЛЕНИНГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ЗОНЫ
М 1:10000

**ПРАВИЛА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ УРЧЫНЛИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЛЕНИНОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ЗОНЫ С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ
М 1:10000

КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ЗОНЫ С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ
М 1:10000

M 1:100000

